l-art. 466 tal-Kap. 12 – mezz eċċezzjonali – interpretazzjoni stretta – il-Qrati ma jistgħux jippronunzjaw ruħhom oltre l-limiti tal-pretensjonijiet jew tal-eċċezzjonijiet imressqa mill-partijiet imma jistgħu jissollevaw ex officio materja ta' ordni pubbliku

MALTA

QORTI TAL-APPELL

(Kompetenza Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tas-17 ta' Frar, 2021

Appell Inferjuri Numru 359/2017 LM

Uffiċjal Mediku Ewlieni
("l-appellant")

vs.

Maria Carmela Attard (K.I. Nru 288969M)
("l-appellata")

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mill-appellant, **l-Uffiċjal Mediku Ewlieni** minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) (minn issa 'l quddiem "l-Ewwel Qorti") fl-ismijiet premessi fis-7 ta' Lulju, 2020 (minn issa 'l quddiem "is-sentenza appellata"), li permezz tagħha l-Qorti ddeċidiet illi,

"... id-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lir-rikorrenti Maria Carmela Attard bl-att ġudizzjarju tad-29 ta' Novembru, 2017, ippreżentata a tenur tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens biss tilqa' t-talba tar-rikorrenti fir-rikors promutur, b'kull riserva għad-dritt ta' azzjoni oħra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrenti għar-rifużjoni tal-ammont pretiż.

L-ispejjeż ta' din il-kawża jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet."

Fatti

2. L-appellata **Maria Carmela Attard** kienet impjegata fit-Taqsima tal-*Customer Care* tal-Ministeru tas-Saħħa fuq bażi *full-time,* u kienet titħallas rimunerazzjoni annwali li kienet tinkludi ħlas għas-sigħat attwalment maħduma, benefiċċji u *allowances,* bħala kumpens għas-sigħat kollha li kienet taħdem. Il-ħlas perċepit mill-appellata kellu jinkludi *bonus* f'każ li din kienet taħdem ammont ta' sigħat li jeċċedu l-erbgħin siegħa fil-ġimgħa, liema *bonus* kien ivarja skont l-ammont ta' sigħat żejda li kienet taħdem. L-appellant ressaq it-talba tiegħu għar-rifużjoni tal-ħlas wara li rriżultalu li l-appellata kienet qiegħda titħallas kumpens addizzjonali għas-sigħat żejda li taħdem, meta din ma kinitx intitolata għal tali ħlas, u dan wara li l-appellata kienet imliet diversi formuli b'talbiet għall-ħlas għal dawn is-sigħat żejda li ħadmet, liema talbiet ġew ipproċessati u fil-fatt tħallsu lilha. L-appellant bagħat ittra uffiċjali lill-appellata *ai termini* tal-artikolu 466(2) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, li permezz tagħha l-appellata ntalbet tħallas lura l-ammont ta' elfejn, seba' mija u tnejn u disgħin Euro u ħamsin ċenteżmu (€2,792.50) li kienu tħallsu lilha 'żejda' mill-appellant.

Mertu

3. Din il-vertenza hija dwar talba li saret permezz tal-att ġudizzjarju bin-numru 2757/2017 mibgħut mill-Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa lil Maria Carmela Attard sabiex din tħallas somma ta' elfejn, seba' mija u tnejn u disgħin Euuro u ħamsin ċenteżmu (€2,792.50) rappreżentanti "ħlasijiet żejda ta' sahra mid-Dipartiment tas-Saħħa" li tħallsu lil Attard fiż-żmien meta kienet impjegata mal-istess Dipartiment. It-talba tal-awtoritajiet tas-Saħħa saret *ai termini* tal-artikolu 466(2) tal-Kap. 12. Fir-rikors tagħha b'risposta għall-imsemmija ittra uffiċjali, l-appellata Maria Carmela Attard qalet li din it-talba hija infondata fil-fatt u fid-dritt u għandha tiġi miċħuda, u dan stante li l-ebda ammont mhuwa dovut minnha. Fir-rikors tagħha l-appellata qalet ukoll li l-appellant kellu jġib prova dwar l-ammont riklamat minnu, u li dan l-ammont huwa kkontestat minnha. Min-naħa tiegħu l-appellant wieġeb li l-ammont indikat fl-ittra uffiċjali msemmija huwa dovut, peress li l-ħlas sar bi żball u l-appellata kienet taf li hija ma kinitix intitolata għall-ebda ħlas ta' *overtime,* u għalhekk hija rċeviet flus li kienet taf li mhumiex dovuti lilha.

4. L-Ewwel Qorti semgħet diversi xhieda, fosthom lil **Claudio Tonna,** li xehed li l-appellata kienet impjegata fil-Ministeru tas-Saħħa fiż-żmien meta hu kien *Chief of Staff* tal-istess Ministeru. Spjega li l-appellata kienet taħdem fil-*pool* tal-*customer care* fejn xogħolha kien li tilqa' l-ilmenti tal-pubbliku. Ix-xhud qal li l-ħaddiema kollha tal-Ministeru kienu jaħdmu ferm aktar sigħat milli kienu obbligati li jaħdmu. Ix-xhud qal li ma kien hemm xejn irregolari fil-fatt li numru ta' ħaddiema kienu qegħdin jitħallsu tas-sigħat żejda maħduma

minnhom. Qal li huwa qatt ma staqsa jekk il-ħaddiema li kienu jaqgħu taħtu setgħux jitħallsu tal-*overtime* jew le, u dak iż-żmien lilu ħadd ma ġibidlu l-attenzjoni li ma setax isir ħlas għall-*overtime.*

5. Quddiem l-Ewwel Qorti l-appellata ppreżentat kopja tal-kuntratt ta' impjieg tagħha mal-Gvern ta' Malta kif rappreżentat mis-Segretarju Permanenti fil-Ministeru tas-Saħħa, liema kuntratt ta' xogħol fil-klawsola 3.3 tiegħu jispeċifika illi,

> *"Should overtime exceed twenty-three (23) hours or forty-six (46) hours in any pay period, the Officer shall also be entitled to an additional allowance of up to €120 a pay period. The bonus shall be payable as follows, provided that the amount does not exceed €1,514.50 in the given year:*
>
> - *€60 for overtime in excess of twenty-three (23) hours but which does not exceed forty-six (46) hours;*
> - *€60 for overtime in excess of forty-six (46) hours".*

6. L-appellata fl-*affidavit* tagħha qalet li hija kienet taħdem bħala *customer care officer* ġewwa l-Ministeru tas-Saħħa bejn is-27 ta' Marzu, 2013 u l-11 ta' Ġunju, 2014, u dak iż-żmien il-*customer care office* kien jinfetaħ bejn it-08:00 u s-19:00, u hija kien imissha taħdem dan l-ammont ta' sigħat darba fil-ġimgħa għaliex hi u sħabha kienu jalternaw bejniethom biex jagħmlu ġurnata sħiħa xogħol mill-uffiċċju. L-appellata qalet li meta ma kinitx tibqa' xogħol sas-19:00, kienet titlaq mill-uffiċċju fit-15:30. Spjegat li xi żmien wara kien inbidel il-Ministru u hija kienet l-unika impjegata li baqgħet taħdem f'dan l-uffiċċju, għaliex il-kollegi tagħha kienu marru jaħdmu bnadi oħra. Spjegat li għalhekk hija kienet l-unika persuna b'esperjenza li kienet tibqa' fl-uffiċċju waħedha għal ħdax-il siegħa kuljum għaliex il-ħaddiema l-ġodda li ġew impjegati kienu

part-timers. Qalet li hija kienet tiffirma xħin tirrapporta għax-xogħol kif ukoll qabel titlaq, u għas-sigħat żejda li kienet taħdem hija kienet titħallas is-sahra. Qalet li sena wara hija kienet ġiet trasferita għal dipartiment ieħor, u xi żmien wara hija kienet irċeviet ittra li permezz tagħha intalbet tirrifondi lura l-flus żejda mħallsa lilha bħala *overtime.* L-appellata qalet li dan ma kienx ġust għaliex hija kienet ħadmet dawn is-sigħat żejda. Qalet li sakemm damet f'dak ir-rwol, hija la kienet tieħu ġranet ta' *leave* u lanqas ta' *sick leave,* u għalhekk temmen li t-talba tal-appellant mhijiex ġusta.

7. Xhud ieħor li xehed quddiem l-Ewwel Qorti kien **Dr Christian Zammit**, li f'Lulju tal-2013 inħatar bħala *Chief of Staff* fil-Ministeru tas-Saħħa. Ix-xhud qal li l-appellata kienet taħdem fl-uffiċċju tal-*customer care,* li kien jaħdem b'sigħat estiżi, fejn il-ħaddiema kienu mitluba jalternaw bejniethom sabiex jiġi assigurat li fl-uffiċċju dejjem ikun hemm xi ħadd. Ix-xhud spjega li huwa kien ġie mgħarraf mill-Ministru ta' dak iż-żmien li kien hemm għadd ta' ħaddiema li kienu ser jirriżenjaw għaliex ma kinux qegħdin jitħallsu tal-*overtime,* u għalhekk huwa kien irrefera din il-kwistjoni lid-Direttur Ġenerali tal-Ministeru tal-Finanzi ta' dak iż-żmien. Qal li xi żmien wara kien reġa' ddiskuta din il-kwistjoni mal-istess Direttur Ġenerali, li kienet infurmatu li l-ħaddiema li jaħdmu sigħat żejda setgħu jimlew formula fejn jindikaw il-ħin li kienu jaħdmu żejjed wara x-xogħol. Qal li huwa kien jaf li l-appellata kienet taħdem dawn is-sigħat u għalhekk huwa kien approvalha s-sigħat żejda maħduma minnha.

8. Quddiem l-Ewwel Qorti xehed ukoll **Rennie Mercieca**, li qal li kien *ministry co-ordinator* mal-Ministru Konrad Mizzi, li għal xi żmien kien Ministru tas-Saħħa. Ix-xhud qal li dak iż-żmien kien hemm *backlog* ta' każijiet li kellhom

jiġu ttrattati mill-uffiċjali tal-*customer care,* u kien għalhekk li kien hemm xi ħaddiema li ntalbu jagħmlu xi xogħol barra mill-ħinijiet tal-uffiċju normali.

Is-Sentenza Appellata

9. Permezz tas-sentenza mogħtija fis-7 ta' Lulju, 2020, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) ddeċidiet li d-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lir-rikorrenti Maria Carmela Attard bl-att ġudizzjarju tad-29 ta' Novembru, 2017, u ppreżentata a tenur tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, hija bla effett u konsegwentement hija infondata wkoll it-talba kif dedotta, u f'dan is-sens biss laqgħet it-talba tar-rikorrenti fir-rikors promutur, b'kull riserva għal kull dritt ta' azzjoni oħra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrenti għar-rifużjoni tal-ammont pretiż, u dan wara li għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

> *"Illi waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawża saret referenza ampja għall-kawża numru 135/2017* ***Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern et vs Angelo Briffa,*** *sentenza li ormaj ġiet deċiża mill-Qorti tal-Appell, Sede Ċivili (Inferjuri) fit-12 ta' Ġunju, 2020.*
>
> *Illi r-rikorrenti fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha tagħmel referenza wkoll għal sentenza li hija relatata mal-kawża odjerna numru 137/2017* ***Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern et vs Cassar Mario,*** *deċiża mill-Qorti tal-Appell, Sede Ċivili (Inferjuri) fit-12 ta' Ġunju, 2020.*
>
> *Illi l-Qorti ser tagħmel referenza għas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta, numru 135/2017 fl-ismijiet* ***Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern et vs Angelo Briffa,*** *deċiża, 11 ta' Lulju, 2019, meta l-Qorti qalet hekk, u ser tikkwota* in extenso*:*
>
> "Il-Qorti tibda billi tosserva illi l-proċedura kontemplata mill-Artikolu 466 tal-Kap. 12 ġiet introdotta u hija intiża sabiex tiffaċilita l-proċess ta' ġbir ta' krediti dovuti lid-dipartimenti tal-Gvern u lill-entitajiet magħquda li jkunu mwaqqfa bil-liġi bil-għan evidenti illi jitnaqqsu l-ispejjeż u d-dewmien marbutin ma' proċeduri ġudizzjarji ordinarji. Din il-proċedura tesiġi li d-debitur jiġi notifikat, permezz ta' att ġudizzjarju,

b'dikjarazzjoni ġuramentata tal-kap tad-Dipartiment kreditur, liema att ġudizzjarju, jekk ma jiġix kontestat kif tipprovdi l-liġi, ikollu l-istess effett bħal sentenza finali tal-qorti kompetenti.

Iżda, biex id-dipartiment jew korp ikkonċernat ikun jista' jipprevalixxi ruħu minn din il-proċedura, jeħtieġ li jiġu osservati numru ta' rekwiżiti elenkati fid-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 466(1) li jipprovdi hekk:

> 466 (1) Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpannija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt kull liġi, sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex jinġabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi uffiċċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-reġistratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut.

Għandu jingħad illi l-proċedura kontemplata fl-imsemmi Artikolu 466 tal-Kap. 12, billi huwa mezz eċċezzjonali għall-ġbir ta' krediti u tapplika biss għall-kapijiet ta' Dipartimenti tal-Gvern u entitajiet oħrajn speċifikati fl-imsemmi dispożizzjoni tal-liġi, hija waħda speċjali u bħala tali għandha tingħata tifsira stretta u tiġi segwita ad letteram fl-applikazzjoni tagħha. Multo magis meta wieħed jikkunsidra illi bl-applikazzjoni tal-Artikolu 466 ikun qed jitqassar sostanzjalment il-mezz li jwassal għall-otteniment ta' titolu eżekuttiv u dan bit-tneħħija tal-ħtieġa li tiġi segwita l-proċedura kontenzjuża ordinarja għall-ġbir tal-krediti. Għalhekk, biex jiġi assigurat illi ma jiġux mittiefsa d-drittijiet tad-debitur li jikkontesta effettivament il-pretensjoni tal-Kap tad-Dipartiment relattiv, jenħtieġ kawtela kbira fl-użu ta' din il-proċedura.

Wara kollox, kif inhuwa paċifiku fl-ordinament ġuridiku tagħna, il-liġi ta' proċedura hi ta' ordni pubbliku u bħala tali r-regoli proċedurali jeħtieġu li jiġu osservati rigorożament u ad unguem.

Il-korollarju ta' dawn il-konsiderazzjonijiet huwa, inevitabbilment, illi l-Qorti hija prekluża milli tagħti effett lil proċediment speċjali f'ċirkostanzi fejn ir-rekwiżiti stipolati espressament mil-liġi evidentement mhumiex sodisfatti. B'applikazzjoni għall-każ odjern, dan ifisser li sabiex id-Dipartiment ikkonċernat jista' jaġixxi skont il-proċedura speċjali taħt l-Artikolu 466 tal-Kap. 12, għandhom jiġu sodisfatti mingħajr

eċċezzjoni, il-kriterji kollha elenkati fid-dispożizzjoni fuq ċitata, u konsegwentement ix-xorta tad-debitu li jkun qed jiġi pretiż mill-Kap tad-Dipartiment in kwistjoni, trid taqa' strettament f'waħda mill-kategoriji ta' dejn imfissra fis-subinċiż (1) tal-Artikolu 466. Il-Qorti hija tal-fehma illi din il-proċedura ma tistax, għalhekk, issib applikazzjoni għal kwalunkwe xorta ta' dejn pretiż mill-Gvern iżda biss għal dawk id-debiti elenkati kategorikament fis-subinċiż (1) tal-Artikolu 466, ċioe dejn dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u/jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti lill-Gvern. Kwindi l-ħtieġa li l-kap tad-Dipartiment ifisser fid-dikjarazzjoni ġuramentata ix-xorta tad-dejn pretiż mid-Dipartiment tiegħu.

Hawnhekk tinsorġi inevitabbilment id-domanda: kif jista' ħlas żejjed ta' sahra lil impjegat tal-Gvern, jinkwadra bħala dejn dovut lill-Gvern meta huwa evidenti illi f'dan il-każ il-Gvern ma ta ebda servizz jew provvista lill-allegat debitur u lanqas ma tista' l-pretensjoni in kwistjoni titqies bħala penali, kumpens, dritt jew taxxa dovuta lill-Gvern. F'dan il-każ l-intimati aġixxew għal rifużjoni ta' ammont allegatament imħallas żejjed, u kwindi l-azzjoni tagħhom mhijiex għall-ġbir ta' dejn fis-sens kif imfisser mill-Artikolu in diżamina, iżda hija waħda ta' indebiti solutio kif ravviżata fl-Artikoli 1021 u 1022 tal-Kodiċi Ċivili.

L-azzjoni indebiti solutio hija maħsuba biex kull min jirċievi sew xjentement jew bi żball, ħaġa li hu ma kellux jieħu la taħt obbligazzjoni ċivili u lanqas naturali, għandu jroddha lil dak li minn għandu jkun irċeviha bla jedd. Inoltre kull min billi jaħseb, bi żball, li hu debitur iħallas dejn, għandu jedd jitlob il-ħlas lura mingħand il-kreditur. L-oġġett ta' din l-azzjoni hija r-restituzzjoni tal-ħlas indebitu, ċioe ta' dak li ġie mħallas meta fil-verità, ma kellux jingħata.

Kif ġie ritenut in materja

"Il-liġi tagħti din l-azzjoni għar-radd tal-ħlas mhux mistħoqq:-

"... mhux biss meta kull ma tħallas ma kienx mistħoqq iżda wkoll għalkemm, meta hemm xi ħlas ikun mistħoqq, ikun tħallas żejjed illi kien mistħoqq u jekk jiġri hekk min ħallas jista' jfittex għar-radd taż-żejjed imħallas."

Intqal ukoll in propositu illi:-

"Id-dritt għar-ripetizzjoni ta' dak li huwa ħallas bħala indebitu hu fondat fuq il-prinċipju kbir ta' ekwità li ma tippermettix li wieħed jirrikixxi ruħu b'dannu ta' għajru".

Il-Qorti tifhem illi l-fattispeċje tal-pretensjoni kif impostata mill-intimati fl-att ġudizzjarju notifikat lir-rikorrent ("ħlasijiet żejda ta' sahra mid-Dipartiment tas-

Saħħa"), jikkonfiguraw perfettament fil-parametri tal-indebiti solutio, u dan huwa rikonoxxut anke mill-istess intimati fir-risposta tagħhom għar-rikors promutur, fejn fissru t-talba tagħhom għar-rifużjoni tas-somma mitluba, bħala "ħlas illi kien sar bi żball" lir-rikorrent.

Kif jingħad, il-proċedura eċċezzjonali taħt l-Artikolu 466 teħtieġ applikazzjoni stretta u ma tistax tintuża biex jinġabru djun oħrajn li ma jaqgħux fil-parametri kategoriċi tal-Artikolu 466(1), u peress illi f'dan il-każ huwa evidenti li l-pretensjoni ma tinkwadrax fit-termini tal-istess Artikolu, il-Qorti tqis illi l-intimati ma setgħux fiċ-ċirkostanzi, jipprevalixxu ruħhom mill-imsemmija proċedura speċjali biex jiġbru l-ammont li qed jippretendu fil-kontenzjuż bil-proċediment ordinarju sabiex il-Qorti tiddetermina l-eżistenza o meno tal-jedd tal-indebiti solutio kif pretiż mill-intimati.

Għaldaqstant, il-Qorti tqis li peress illi l-proċedura li biha mxew l-intimati ma hijiex siewja għaliex ma saritx in ottemperanza mar-rekwiżiti sostantivi tal-istess Artikolu, ma tistax għalhekk, fi kwalsiasi każ, tipproduċi l-effett maħsub mid-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 466(2), ċioe l-effett ta' ġudikat kwantu għall-ammont dikjarat fid-dikjarazzjoni ġuramentata. Konsegwentement, magħmula u mfassla b'dan il-mod, id-dikjarazzjoni ġuramentata u t-talba relattiva notifikati lir-rikorrenti bl-att ġudizzjarju tat-28 ta' April 2017, ma jiswewx għall-finijiet tal-Artikolu 466.

Il-Qorti hija tal-fehma li tista' tieqaf hawn għaliex ma tistax, fiċ-ċirkostanzi, tinvesti l-fondatezza o meno tat-talba fil-mertu. Dan jista' jsir biss mill-qorti kompetenti fi proċediment ordinarju."

Din is-sentenza ġiet konfermata in toto mill-Qorti tal-Appell, fit-12 ta' Ġunju, 2020, u fuq l-istess binarji u prinċipji legali ġiet ukoll deċiża u kkonfermata s-sentenza ***Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern et vs Cassar Mario****, deċiża mill-Qorti tal-Appell, Sede Ċivili (Inferjuri) fit-12 ta' Ġunju, 2020.*

Illi l-kawża odjerna hija relatata strettament u hija tal-istess xorta bħall-kawżi hawn fuq ċitati bbażata wkoll fuq fatti relattivament simili, għalhekk il-Qorti ċertament li ma tistax tinjora dawn id-deċiżjonijiet. Din il-Qorti, taqbel perfettament mar-raġunament ta' din il-Qorti diversament ippreseduta [fn. 1 - Kif konfermata mill-Qorti tal-Appell (Sede Ċivili, Inferjuri)] u a skans ta' ripetizzjoni, tagħmel referenza sħiħa għal dak kollu li ngħad mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta), fis-sentenza li għadha kemm ġiet ikkwotata estensivament.

Decide:

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi illi d-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lir-rikorrenti Maria Carmela Attard bl-att ġudizzjarju tad-29 ta'

Novembru, 2017, ippreżentata a tenur tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens biss tilqa' t-talba tar-rikorrenti fir-rikors promutur, b'kull riserva għal kull dritt t'azzjoni oħra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrenti għar-rifjużjoni tal-ammont pretiż.

L-ispejjeż ta' din il-kawża jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet."

<u>L-Appell</u>

10. L-appellant ressaq l-appell tiegħu minn din id-deċiżjoni fis-17 ta' Lulju, 2020, fejn talab lil din il-Qorti sabiex,

"... jogħġobha tirrevoka, tħassar u tannulla s-sentenza appellata, deċiża mill-Qorti tal-Maġistrati datata s-sebgħa (7) ta' Lulju tas-sena elfejn u għoxrin fl-ismijiet premessi, in kwantu li taqta' u tiddeċiedi li d-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lill-appellata ppreżentata a tenur tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 permezz tal-att ġudizzjarju ta' nhar id-disgħa u għoxrin (29) ta' Novembru tas-sena elfejn u sbatax (2017) tikkostitwixxi titolu eżekuttiv, u filwaqt li tiċħad it-talba tal-appellata bl-ispejjeż kontra l-appellata."

11. L-appellant jgħid li huwa jħossu aggravat bid-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti għaliex: (i) is-sentenza appellata hija nulla peress li hija *extra petita* u *ultra petita ai termini* tal-artikoli 789 u 790 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, u hija bbażata fuq mertu li ma ġiex imqajjem minn xi wieħed mill-partijiet fil-kawża; (ii) l-Ewwel Qorti kienet skorretta meta naqset li tagħmel apprezzament tal-provi prodotti mill-appellanti.

Ir-Risposta tal-Appell

12. L-appellata fir-risposta tagħha għamlet riferiment għas-sentenza fl-ismijiet **Uffiċjal Mediku Ewlieni et *vs.* Angelo Briffa**, u għas-sentenza fl-ismijiet **Uffiċjal Mediku Ewlieni et *vs.* Mario Cassar**, deċiżi minn din il-Qorti fit-12 ta' Ġunju, 2020, u spjegat li l-mertu u s-sitwazzjonijiet ta' dawn il-kawżi huma prattikament identiċi. L-appellata qalet li din il-Qorti fid-deċiżjonijiet preċedenti li tat, daħlet fid-dettall dwar jekk l-Ewwel Qorti kinitx korretta li qajmet in-nullità tal-proċeduri di *sua sponte.* Fil-fatt din il-Qorti fid-deċiżjonijiet preċedenti mogħtija minnha, kienet qalet li Ewwel Qorti kienet korretta li qajmet minn jeddha l-kwistjoni dwar jekk il-proċedura adoperata mill-appellanti kinitx dik korretta jew le, kif ukoll dwar jekk l-artikolu 466 tal-Kap. 12 kienx maħsub biex ikopri kull tip ta' kreditu dovut lil dipartimenti governattivi, jew inkella kienx intiż biss biex ikopri dawk il-krediti li jissemmew espressament fl-artikolu 466(1) tal-Kap. 12.

13. L-appellata żiedet tgħid li fil-każ tagħha, din il-Qorti għandha tasal għall-istess konklużjoni li waslet għaliha fil-kawżi l-oħra li sar riferiment għalihom, u ċertament li s-sentenza appellata m'għandhiex tiġi dikjarata nulla. L-appellata kompliet tgħid li f'dan il-każ il-Qorti tal-Maġistrati mhux talli ma kinitx *extra petita* jew *ultra petita* fid-deċiżjoni tagħha, talli kienet qiegħda taqdi d-dmirijiet tagħha u tinterpreta l-liġi b'mod korrett.

14. B'riferiment għat-tieni aggravju, l-appellata qalet li n-nuqqas ta' apprezzament tal-provi fl-istadju tal-ewwel istanza huwa riżultat loġiku u dirett tan-nullità tal-proċedura adoperata mill-appellant *ai termini* tal-artikolu 466

tal-Kap. 12. Kompliet tgħid li ladarba ġie stabbilit li l-proċedura użata mill-appellant kienet nulla, isegwi li l-Ewwel Qorti ma kellhiex għalfejn tidħol fi kwistjonijiet relatati mal-mertu. Qalet ukoll li f'każ li din il-Qorti tiddeċidi li tilqa' l-ewwel u t-tieni aggravju tal-appellanti, l-atti għandhom jintbagħtu lura quddiem l-Ewwel Qorti sabiex isir eżami tal-provi dwar il-mertu minn dik il-Qorti. L-appellata żiedet li meta hija ffirmat il-kuntratt tax-xogħol tagħha, hi ma kinitx qiegħda tikkontempla sitwazzjoni fejn ikollha taħdem sigħat twal ta' xogħol, kif fil-fatt spiċċat tagħmel. Qalet li s-sitwazzjoni tranġat wara li kien hemm għadd ta' ilmenti minn numru ta' impjegati, u kien għalhekk li kienet ittieħdet id-deċiżjoni li l-*overtime* jibda jkun bi ħlas. L-appellata żiedet tgħid li ladarba kien hemm il-ħlas tas-salarju u tas-sahra, kien hemm aċċettazzjoni li kull wieħed mill-ħaddiema kien wettaq ix-xogħol tiegħu u s-sigħat żejda maħduma kienu ġew approvati.

<u>Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti</u>

15. Din il-Qorti sejra tgħaddi sabiex tikkonsidra l-aggravji mressqa mill-appellant, flimkien mas-sottomizzjonijiet tal-appellata, u dan fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula mill-Ewwel Qorti fis-sentenza appellata.

16. L-appellant isostni li sentenza ta' Qorti għandha tkun ibbażata fuq it-talbiet imressqa u fuq dak li jiġi eċċepit mill-partijiet f'kawża. F'dan il-każ, jgħid l-appellant, l-appellata ma ressqet ebda talba bbażata fuq in-nullità tal-azzjoni li kienet imsejsa fuq l-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, u għalhekk id-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti hija *ultra petita* u *extra petita,* peress li hija bbażata fuq kwistjoni legali li ma ġietx sollevata jew ittrattata fl-

ebda stadju tal-proċeduri fl-ewwel istanza. L-appellant jgħid li l-unika sottomissjoni li għamlet l-appellata kienet li l-appellant għandu jipprova l-pretensjoni tiegħu, u l-appellata mkien ma eċċepiet li l-proċedura użata mill-appellant ma kinitx applikabbli, u għalhekk id-deċiżjoni finali mogħtija mill-Ewwel Qorti kienet ibbażata fuq binarji differenti minn dawk li l-appellata bbażat ruħha fuqhom fir-rikors tagħha. Intqal ukoll li l-Ewwel Qorti marret lil hinn mit-talbiet u l-eċċezzjonijiet tal-partijiet meta qalet li l-appellant kien missu rrikorra għal azzjoni ta' *indebiti solutio* tenut kont li l-ħlas dovut kien jinkwadra ruħu taħt l-artikoli 1021 u 1022 tal-Kodiċi Ċivili, minflok taħt l-artikolu 466 tal-Kap. 12, u l-Ewwel Qorti għamlet interpretazzjoni skorretta tal-artikolu 466 tal-Kap. 12, li skont l-appellant għandu japplika sabiex jinġabar kwalsiasi ammont dovut lil dipartimenti tal-Gvern. L-appellant jisħaq li l-ittra uffiċjali mibgħuta u notifikata lill-appellata *ai termini* tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 tikkostitwixxi titolu eżekuttiv fil-konfront tagħha.

17. Kif inhu ben rikonoxxut fil-ġurisprudenza tagħna, il-Qrati għandhom dejjem jiddeċiedu l-mertu li jkollhom quddiemhom fil-limiti tal-kontestazzjoni ta' dak li jkun qiegħed jintalab u jiġi eċċepit mill-partijiet. Imma l-Qrati jistgħu jissollevaw minn jeddhom *ex officio* kwistjonijiet ta' ordni pubbliku. Hekk pereżempju, f'deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili (Superjuri) fl-ismijiet **Joseph Gatt *vs.* Joseph Galea**[1], inkiteb illi:

> "F'okkażjonijiet oħra din il-Qorti ssenjalat il-prinċipju magħruf illi l-Imħallef Ċivili għandu, fl-għoti tas-sentenzi f'kawżi joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi, waqt li hu obbligat li jokkupa ruħhu mill-kwestjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet, min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi

[1] 12.07.1965.

kwestjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu, *a meno che* non si tratta minn kwestjonijiet ta' ordni pubbliku li l-Imħallef hu obbligat li jirrileva *ex officio."*

18. Fis-sentenza fl-ismijiet **Melita Cable plc *vs.* Awtorità ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni**, il-Qorti tal-Appell Ċivili (Inferjuri)[2], wara li għamlet riferiment għad-deċiżjoni appena ċċitata, qalet illi:

"Jinżel minn din l-enunċjazzjoni illi jinkorri f'vizzju ta' ultra petizzjoni dak il-ġudikant li jippronunzja ruħhu oltre l-limiti tal-pretensjonijiet jew tal-eċċezzjonijiet imressqa mill-partijiet, ossija fuq materja estraneja għall-oġġett tal-ġudizzju, li ma jkunx ukoll rilevabbli *ex officio.* Wisq raġonevolment, dan ma jfissirx illi l-ġudikant hu b'xi mod ristrett milli jindividwa n-natura eżatta tal-azzjoni jew li jqiegħed a bażi tal-pronunċjament tiegħu konsiderazzjonijiet ta' dritt diversi minn dawk prospettati mill-partijiet, u anke mill-inizjattiva tagħhom, għax tali fakultà taqa' fl-attribuzzjonijiet tiegħu. Jingħad, di fatti, fost it-tagħlim tal-Mattirolo illi '*non pecca di ultra petita la sentenza la quale accogliendo la conclusione di una delle parti aggiunge a sostegno di essa dei motivi in diritto che non furono fatti valera della parte medesima, o dei motivi in fatto che emergono degli atti della causa."* (**Marchese Riccardo Cassar Desain nomine *vs* Giovann Spiteri**, Appell Ċivili, 25 ta' Novembru, 1927). Naturalment, dan salv dejjem li l-ġudikant jibqa' fl-ariġini ta' dak lilu domandat jew eċċepit."

19. F'deċiżjoni oħra mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili (Superjuri) fl-ismijiet **Ronald Agius et *vs.* Paul Portelli**[3], ġie spjegat illi:

"Kif ampjament jirriżulta mill-ġurisprudenza nostrali l-prinċipji ġuridiċi in materja jipprovdu li: (i) il-Qorti għandha toqgħod għat-termini tad-domanda jew domandi; u s-sentenza għandha tkun konformi għad-domanda. Jekk imbagħad il-Qorti tiddeċiedi fuq kawżali diversa, id-deċiżjoni tagħha tkun *extra petita;* (ii) hemm l-*extra petita* jew l-*ultra petita* meta tiġi sostitwita għall-azzjoni jew għad-domanda avvanzata mill-attur, azzjoni jew domanda oħra li minnu ma ġietx proposta, jew meta d-deċiżjoni tmur aktar 'l hemm mid-domanda jew azzjoni avvanzata."

[2] 13.02.2009.
[3] 02.03.2007.

20. L-artikolu 790 tal-Kap. 12 jipprovdi illi:

> "Meta quddiem qorti fi grad ta' appell tinġieb 'il quddiem l-eċċezzjoni tan-nullità tas-sentenza appellata, dik l-eċċezzjoni m'għandhiex tintlaqa' jekk is-sentenza tkun ġusta fis-sustanza tagħha, ħlief jekk l-eċċezzjoni tkun ibbażata fuq nuqqas ta' ġurisdizzjoni jew fuq nuqqas ta' ċitazzjoni, jew fuq illeġittimità ta' persuna jew fuq li s-sentenza tal-Ewwel Qorti hija *extra petita* jew *ultra petita* jew fuq kull difett ieħor li jippreġudika l-jedd ta' smigħ xieraq."

21. Il-Qorti tal-Appell Ċivili (Superjuri) f'deċiżjoni fl-ismijiet **Noel Attard *vs.* Peter u Doris konjugi Theuma**[4], spjegat dan id-dispost tal-liġi b'dan il-mod:

> "Ibda biex, qari akkurat tal-artikolu 790 tal-Kap. 12 jindika kjarament li sakemm huwa legalment u proċeduralment possibbli, sentenza mogħtija minn Qorti għandha tiġi "salvata", dejjem jekk is-sentenza tkun ġusta fis-sustanza tagħha. Għal din in-norma, il-liġi stess tispeċifika numru ta' eċċezzjonijiet li, jekk huma preżenti, jannullaw effettivament il-ġudikat. Fost dawn l-eċċezzjonijiet li jinvalidaw il-ġudikat hemm dik fil-każ li s-sentenza tal-Ewwel Qorti hija "*extra petita*" jew "*ultra petita*". Mela, dak li hu importanti hawn mhijiex daqstant il-motivazzjoni tas-sentenza imma dak li attwalment ġie deċiż, jiġifieri d-'*decide*'. Jekk dak li ġie deċiż imur oltre u lil hinn minn dak mitlub fiċ-ċitazzjoni, allura jkun hemm tassew raġuni li għandha twassal għan-nullità tas-sentenza. Imma jekk dak li jiġi deċiż ikun sostanzjalment korrett u fil-parametri tat-talba jew talbiet tal-parti attriċi, allura ma hemmx lok ta' annullament. Jekk, per eżempju, f'kawża ta' danni (bħal ma hi dik in eżami), hemm talba waħda biss dwar dikjarazzjoni ta' responsabbilità, l-Ewwel Qorti ma tkunx tista' tgħaddi wkoll għal-likwidazzjoni u għall-kundanna tal-ħlas ta' danni għax jekk tagħmel hekk tkun tat sentenza li, almenu f'parti minnha, tammonta għal sentenza *extra petita.* Jekk, invece, jirriżulta li hemm talba biex jitħallsu danni f'somma li ma taqbiżx il-ħamest elef euro (€5,000), u, minflok, tillikwida u tikkundanna lid-debituri għal ammont ogħla, allura hemm ukoll ikun ifisser li dik is-sentenza tkun waħda *ultra petita."*

[4] App. Inf. 25.04.2008.

22. F'deċiżjoni fl-ismijiet **Ignatius Attard *vs* L-Awtorità ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar**[5], il-Qorti elaborat dwar liema huma l-kwistjonijiet ta' ordni pubbliku li jistgħu jitqajmu *ex officio* mill-ġudikant:

> "Li kwistjonijiet ta' ordni pubbliku jistgħu jitqajmu mill-ġudikant *ex officio* huwa stabbilit b'ġurisprudenza kostanti. Hekk, per eżempju, f'**Amato Gauci Veronique et *vs* Zammit Marco et**, deċiża mill-Qorti tal-Appell Inferjuri fid-19 ta' Mejju, 2004, il-Qorti rreferiet għal serje ta' deċiżjonijiet mogħtija f'dan is-sens u kkwotathom, fosthom is-segwenti:-
>
> > "Illi għal dak li jirrigwarda l-azzjonijiet ċivili, il-proċedura tillimita ħafna l-inizjattivi li l-Qorti tista' tieħu minn rajha. Fost dawn, per eżempju, hemm il-ġurisdizzjoni, fejn jekk jirriżultalha illi m'għandhiex kompetenza jew ġurisdizzjoni biex tisma' kawża, **il-Qorti tista' *ex officio* tqajjem din il-kwistjoni peress illi hi ta' ordni pubbliku.** L-istess fil-każ ta' mandat *in factum* fejn il-Qorti tista' *ex officio* teżamina r-raġunijiet għall-ħruġ ta' dan il-Mandat (ara **Xuereb *vs* Xuereb,** Appell, 27 ta' Marzu, 2003):
> >
> > 1. Huwa prinċipju magħruf illi l-Imħallef ċivili għandu, fl-għoti tas-sentenza f'kawża, joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi waqt li hu obbligat jokkupa ruħhu mill-kwistjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet, min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi kwistjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu, **ammenocche non si tratta minn kwistjonijiet ta' ordni pubbliku li l-Imħallef hu obbligat jirrileva *ex officio;* Joseph Gatt *vs* Joseph Galea**; Appell Ċivili, 12 ta' Lulju, 1965; **Regina mart Francis Cacciattolo *vs* Francis Cacciattolo**, Appell Ċivili, 30 ta' Ġunju, 1976;
> >
> > 2. **Il-Qorti m'għandhiex tissolleva eċċezzjonijiet li mhix awtorizzata espressament mill-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni pubbliku**, altrimenti kwalunkwe kwistjoni legali tkun tista' tiġi sollevata mill-Qorti, prattika din mhix rakkomandabbli li tista' twassal għal sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeċiedi fuq l-eċċezzjoni tagħha stess" – **Anthony Hammett noe *vs* Vincent Genovese pro et noe**, Appell Kummerċjali, 31 ta' Jannar, 1991;

[5] 01.06.2009.

Deċiżjoni oħra f'dan is-sens kienet dik mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili Inferjuri fl-ismijiet **Borg *vs* Halmann Limited**, fl-20 ta' Ottubru, 2003 fejn ingħad li:

> "Hu prinċipju magħruf illi fl-għoti tas-sentenza f'kawża l-ġudikant għandu joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi waqt li hu obbligat jokkupa ruħhu mill-kwistjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet; min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi kwistjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu. Dan dejjem salv meta non si tratta minn kwistjoni ta' ordni pubbliku fejn allura l-ġudikant hu obbligat li jirrileva *ex officio.* Ara **Cacciattolo ultrinque,** Appell Ċivili, 30 ta' Ġunju, 1976."

F'**Galea et *vs* Calleja et,** deċiża fil-25 ta' Mejju 2001, il-Qorti tal-Appell spjegat għal darb'oħra li:

> "**Fis-sistema ġudizzjarju tagħna, il-Qorti m'għandhiex tissolleva eċċezzjonijiet, li ma hix awtorizzata espressament mill-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jew minn xi konsiderazzjoni serja ta' ordni pubbliku**. Dan billi bħala norma l-ġudikant għandu jiddeċiedi l-kawża billi joqgħod fuq il-binarju tal-kontestazzjoni li jressqulu l-partijiet." (enfasi miżjud).

L-istess intqal fi **Grech *vs* Saglimene et** deċiża fid-9 ta' April, 1992 mill-Qorti tal-Kummerċ. Tal-istess portata kienet ukoll id-deċiżjoni fl-ismijiet **Gatt *vs* Debono et** tat-2 ta' Frar, 1990 mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili:

> "Skont il-prinċipji tal-Ġustizzja l-ebda Qorti m'għandha d-dritt li tissolleva eċċezzjonijiet *ex officio,* ħlief dawk li l-liġi stess timponi fuqha bħala dover, li huwa dejjem konness ma' xi kwistjoni ta' ordni pubbliku ...".

Ġie ukoll stabbilit mill-ġurisprudenza li l-kwistjonijiet ta' proċedura jikkonsistu fi kwistjoni ta' natura pubblika, u li konsegwentement tali kwistjonijiet jistgħu jiġu sollevati mill-ġudikant *ex officio.* Hekk per eżempju, fid-deċiżjoni fl-ismijiet **Cefai Maurice et *vs* Fenech Doris**, deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-22 ta' Novembru, 2002, intqal illi:

> "Huwa paċifiku illi l-liġi ta' proċedura '*si debbono osservare alla lettera e non per equipollens.'* (Vol. XVIII p.i. p. 879). Dan għaliex il-proċedura hi konsidrata liġi ta' ordni pubbliku u in kwantu statwita mil-liġi ma tistax tiġi sostitwita bi proċedura oħra, lanqas bil-kunsens tal-parti opposta. B'mod li l-eċċezzjoni relattiva jekk ma tiġix sollevata mill-parti l-oħra, jew tiġi rinunzjata, għandha tiġi mill-Qorti sollevata *ex officio* (Vol. XXXVI, p.I, p. 204; Vol. XLIV p.I, p. 421)."

F'**Baldacchino Maria *vs* Pace Edwin** deċiża mill-Prim Awla fit-3 ta' Ottubru, 2003, il-Prim Awla kkonfermat ukoll illi punt proċedurali li jista' jiġi sollevat *ex officio:-*

> *"*Dan premess, il-Qorti tirrileva li f'dan il-każ jeżisti punt proċedurali assorbenti li l-Qorti għandha d-dmir li tissolleva *ex officio* u tiddeċidieh, avolja ma ġiex hekk sollevat mill-konvenut: ... Kif osservat fis-sentenza fl-ismijiet **Markiż Anthony Cassar Desain et *vs* Giovanni Pace et,** Appell Ċivili, 15 ta' Ottubru, 1965, 'il-proċedura hi liġi ta' ordni pubbliku. Għalhekk ma jistax jiġi ammess li proċedura stabbilita mil-liġi tiġi sostitwita b'oħra, lanqas bil-kunsens tal-parti opposta. U l-eċċezzjoni relattiva, jekk ma tiġix sollevata, jew tiġi rinunzjata mill-parti l-oħra, għandha tiġi sollevata mill-Qorti *ex officio."*

23. Għaldaqstant kienet korretta d-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti li tqajjem minn jeddha l-kwistjoni dwar jekk il-proċedura adoperata mill-appellant kinitx dik korretta jew le. Din il-Qorti tqis li l-Ewwel Qorti kienet korretta wkoll fejn qalet li l-proċedura speċjali li ħaseb għaliha l-leġiżlatur meta introduċa l-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, ma kinitx intiża biex tkopri kull tip ta' kreditu dovut lil dipartimenti tal-Gvern u entitajiet governattivi oħrajn, imma biss dawk il-krediti li hemm provvediment espress għalihom fl-imsemmi artikolu 466(1) tal-Kap. 12. Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) permezz ta' deċiżjoni fl-ismijiet **Awtorità ta' Malta dwar ir-Riżorsi *vs.* Connie Buhagiar u Martin Buhagiar**[6], qalet hekk dwar ix-xorta ta' kreditu li dan l-artikolu speċjali tal-liġi, l-artikolu 466 tal-Kap. 12, huwa maħsub għalih:

> "Jingħad bla tlaqliq li l-użu tal-Artikolu 466 huwa mezz eċċezzjonali applikabbli għall-kapijiet ta' Dipartimenti tal-Gvern u oħrajn speċifikati fl-Artikolu u dan sabiex il-Gvern ta' Malta jkun jista', permezz ta' din il-proċedura eċċezzjonali, jiġbor il-krediti dovuti lilu billi l-Kap tad-Dipartiment jikkonferma bil-ġurament li l-kreditu huwa dovut.
>
> Skont l-Artikolu 466 tal-Kap. 12:
>
>> "Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew il-persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpannija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt xi liġi, sabiex jiġbor

6 10.04.2013.

kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex jinġabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi uffiċċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull **servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa** oħra dovuti, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-reġistratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu huwa dovut ...".

Filwaqt li l-Awtorità temmen li l-leġislatur ipprova jindirizza kull tip ta' kreditu li jista' jkun dovut lill-Gvern, il-liġi mhux hekk tipprovdi għaliex il-liġi f'dan l-artikolu stess telenka tipi ta' krediti li jistgħu jkunu dovuti u wara tikkonkludi bil-kliem "jew dritt jew taxxa oħra dovuti ..." (però dan ma jfissirx li qed tinkorpora kwalunkwe tip ta' kreditu li jista' jkun dovut). Il-kliem "kull servizz, provvista, kera jew għal xritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti", ma jinkludix rifużjoni ta' flus ġia mħallsa.

Il-ħlas li tippretendi l-Awtorità intimata hi rifużjoni tal-flus li tħallsu lir-rikorrent u dan peress li qiegħed jingħad li r-rikorrenti kisru l-obbligu kuntrattwali tagħhom meta naqsu li jippreżentaw prova dwar id-dħul tal-*household* tagħhom. Fil-fehma tal-Qorti l-interpretazzjoni li l-awtorità intimata tagħti lill-Artikolu 466 tal-Kodiċi hu wiesgħa wisq.

Il-Qorti tispjega u tgħid li bil-kliem "jinġabar lura dejn dovut ... dwar kull servizz" il-leġislatur kien qiegħed jirreferi għall-ħlas, talli persuna tkun ingħatat servizz. F'dan ir-rigward is-somma ta' €560 mhijiex ħlas għal servizz, iżda ħlas lura ta' flus li l-Awtorità intimata tat erronjament lir-rikorrent għar-raġuni li qiegħda tgħid li r-rikorrenti ma mlewx l-applikazzjoni kif imiss.

Mhux argument li ssir referenza għal dik il-parti tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 fejn jingħad: "sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi". Dan għaliex il-Qorti tosserva li:-

(a) L-Artikolu 466 ma japplikax għal <u>kull</u> (sottolinear ta' din il-Qorti) kreditu li jista' jkun dovut lill-Gvern jew korp kostitwit b'liġi. Kieku din kienet l-intenzjoni tal-leġislatur ma kienx ikun hemm skop għalfejn jissemmew il-każijiet fejn dik il-proċedura tista' tiġi adottata. Il-lista' ta' każijiet fejn tista' tiġi adottata l-proċedura taħt l-Artikolu 466 hi eżawrjenti.

(b) Il-kliem "... sabjiex jiġbor kull ammont dovut" ġew inseriti fil-provvediment fir-rigward ta' korp li b'liġi jkun awtorizzat li jiġbor dejn favur il-Gvern jew korp kostitwit b'liġi. B'daqshekk ma jfissirx li l-Artikolu 466 japplika għal kull tip ta' kreditu li jista' jippretendi li għandu l-Gvern jew korp imwaqqaf b'liġi.

> Ifisser biss li korp awtorizzat jirkupra dejn favur il-Gvern jew korp imwaqqaf b'liġi, ikun jista' fil-każijiet ikkontemplati fl-Artikolu 466 tal-Kap.12 jadotta dak il-provvediment biex jirkupra l-ħlas dovut."

20. Fid-dawl ta' dan l-insenjament, din il-Qorti tqis li s-sentenza appellata hija korretta u arġinata fl-ispirtu ta' dak li ried il-leġiżlatur meta introduċa l-proċedura speċjali tal-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili. Jirriżulta wkoll li s-sentenza appellata hija korretta għaliex l-Ewwel Qorti sejset id-deċiżjoni tagħha fuq punt ta' proċedura li jikkostitwixxi materja ta' ordni pubbliku.

Tqis għalhekk li l-ewwel aggravju mhux ġustifikat, u tiċħdu.

It-tieni aggravju: *nuqqas ta' apprezzament ta' provi*

21. In vista tal-fatt li l-Qorti qiegħda tiċħad l-ewwel aggravju mressaq mill-appellant, tqis li m'hemmx għalfejn jiġi eżaminat it-tieni aggravju tiegħu, fejn qiegħed jinsisti li l-Ewwel Qorti kellha tikkunsidra l-mertu u l-provi prodotti minnu b'rabta mal-lanjanzi li huwa ressaq. Din il-Qorti tqis li tali provi setgħu jiġu eżaminati f'kawża li tinġieb 'il quddiem *ai termini* tad-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili li jirregolaw l-*indebiti solutio*, iżda ċertament li f'dawn il-proċeduri t-tieni aggravju mhuwiex mistħoqq u tiċħdu.

<u>Decide</u>

Għar-raġunijiet premessi, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi dwar l-appell tal-appellant billi tiċħad l-aggravji tal-appellant u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellant.

Moqrija.

Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef

Rosemarie Calleja
Deputat Reġistratur